

MEMBRII CALM, EXPERIENȚĂ DE NEUITAT ÎN LETONIA

În perioada 26 -31 octombrie, un grup impresionant de primari moldoveni, membri CALM, au efectuat o vizită de studiu în Letonia, țara care este un exemplu consacrat de implementare a reformei de descentralizare. Schimbul de bune practici reprezintă o continuitate a Acordului de colaborare, încheiat încă în anul 2010 între Congresul Autorităților Locale din Moldova și Asociația Letonă a Autorităților Locale și Regionale.

Experiența Letoniei în domeniul descentralizării și reformei administrativ-teritoriale, este una foarte utilă pentru APL din Moldova. Deși avem un trecut comun, totuși letonii s-au raliat la standardele europene într-un termen record și acum sunt parte a UE, loc spre care noi doar aspirăm. În acest sens, calea pe care au mers letonii este una care poate fi urmată de Republica Moldova, iar reuniunile la care a participat delegația CALM ar putea contribui la preluarea mai multor practici bune.

În prima zi a vizitei, primarii din Moldova au fost găzduiți de Asociația Letonă a Autorităților Locale și Regionale (LALRG), fiind întâmpinați de Secretarul General al Asociației Mudite Priede. Aici ei au avut ocazia să se informeze din prima sursă, și anume de la experți renumiți în domeniul politicilor de descentralizare, despre sistemul actual de administrație publică locală, cum au fost elaborate strategiile letone și ce mecanisme au fost elaborate pentru implementarea acestora. Totodată, edilii au aflat care este specificul reformei teritorial-administrative din Letonia și de ce s-a ales acest model. Participanții au făcut un schimb activ de opinii și au discutat privind etapa pe care o parcurge Republica Moldova în procesul de fortificare a autonomiei locale. Au fost analizate probleme și identificate soluții pentru rezolvarea acestora. Experții au menționat faptul că în țara noastră e nevoie de o voință politică pentru continuarea reformelor, dar și de o consolidare și mai activă a primarilor pentru obținerea schimbării.

În același timp, Māris Pūķis, consilier principal în cadrul Asociației APL a oferit detalii importante despre experiența letonă în ceea ce privește descentralizarea finanțelor locale. Expertul a făcut referință la etapele implementării reformei de descentralizare în Letonia. Acesta a menționat că orice diviziune teritorială trebuie să fie concepută în așa fel încât să faciliteze dezvoltarea economică a localităților și să contribuie la îmbunătățirea serviciilor publice prestate populației. „Procesele de democratizare în domeniul administrației publice locale care au fost desfășurate în Letonia au avut la bază experiența europeană, iar reforma, la fel ca în țara dumneavoastră, a fost susținută masiv de nenumărate foruri europene. În plus, asociațiile care reprezintă interesele APL au fost foarte active și au promovat procesul de descentralizare. Acum, putem spune că am atins un nivel de la care practicile bune, care au dat rezultate la noi, pot fi împărtășite cu primarii moldoveni care își doresc reguli mai clare de joc și o autonomie reală.”, a subliniat Māris Pūķis, care a realizat în Republica Moldova numeroase studii și cunoaște situația foarte bine.

Ulterior, membrii delegației CALM au avut întâlniri de neuit în cadrul a patru municipalități, care pot reprezenta modele bune de urmat. Este vorba despre municipalitățile Kandava, Jaunpils, Engure și Ventspils, localități cu o istorie și o arhitectură impresionantă. Primarii moldoveni au fost întâmpinați de omologii lor din aceste localități, dar și echipele acestora, care le-au făcut o prezentare consistentă a specificului fiecărei localități în parte, dar și a principiilor care stau la baza activității lor.

Astfel edilii din Moldova au vizitat obiecte de menire social – culturală precum case de cultura, case de artă, muzee ale meșteșugului și portului tradițional, casa culturii letone din Ventspils, muzeul celui de-al II război mondial din Kandava, castelul Jaunpils, castelul Ventspils, biblioteci, școli și colegii, teren de sport in aer liber, sala de sport, parcuri amenajate. Un interes sporit din partea participanților au prezentat obiectele economice și de

infrastructură vizitate: aeroportul Iurmala, Portul Ventspils, antreprenorul de fructe din Engure, poligonul de deșeuri Pentuli, uzina de producere a berii „Uzavas alus”, și fabrica de confecții din Engure.

Primarii din Republica Moldova au remarcat existența unei cote investiționale de invidiat. Acestea se datorează, în mare măsură, numărului impresionant de programe susținute de Uniunea Europeană. În comparație cu Republica Moldova, care a ratat mai multe linii de finanțare din cauza implementării defectuoase a reformei descentralizării, Letonia a demonstrat că urmează pas cu pas angajamentele asumate. Astfel, cu banii europeni, localitățile din Letonia au înregistrat un progres impresionant, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, lucru care transpare în fiecare stradă și clădire. În comparație cu primarii moldoveni, edilii letoni s-au putut lăuda cu o autonomie financiară largă. Astfel, 75 la sută din impozitul pe venitul persoanelor fizice se colectează la locul de reședință/domiciliu al persoanei, indiferent de tipul comunității. Celelalte 25% ajung într-un fond de solidaritate, menit să susțină localitățile cu un potențial economic și financiar mai redus.

Primarii a patru comune, și anume Andrușul de Jos, Cahul, Rădeni, Strășeni, Feștelița, Ștefan Vodă și Ghelăuza, Strășeni au încheiat Acorduri de înfrățire, astfel fiind pusă baza unei relații de prietenie și schimb de bune practici și pe viitor.

Participanții din partea CALM au menționat valoarea informativă și practică a acestor întâlniri pentru preluarea unor instrumente viabile în fortificarea dialogului între puterea centrală și cea locală, astfel încât procesul de descentralizare să cunoască un reviriment și să primească un nou impuls.